

REGELŐ.

Pesten csötörtökön februar. 21^{kén} 1839.

Megjelen: társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

Férfi-szeretet.

(BÜSZÖRMÉNYI PÁLTÓL.)

1.

Hintázva ment egy csónak a' folyón. A' kormányt egy fiatal, dús öltözetű férfi tartá, a' porticií némából a' halászdalt éneklő. Egy másik evezett. Az evező nyelek egyenlőn merültek a' kék habok közé, 's a' vizen hosszú csíkokat hagytak hátra, mellyek mindig nagyobbak lettek, mig nem azokat egy hullám sóvárgva elnyelé. — A' csónak fenekén egy agár feküdt.

„Unalmas munka evezésed! — szakasztá félbe a' kormánytartó dalát — de neked sok örömet látszik szerezni; mert olly egészen bele vagy mélyedve, hogy dalolni is megszűntél, 's hideg érzéketlenül népsz a' habok közé.“

„Érzéketlenül? Charles! valóban gondolod, semmit sem érzek, e' szép esten, olly csudateljes tájon?“

„No's, Benno, mért nem adsz érzésteli keblednek tágulást? miért vagy olly néma?“

„Ma nevezetes nap van reám nézve — válaszolá Benno, 's a' nap utósó sugáritól érintett arca lángvörös lön. — Tudod, évek előtt egy lánykát szerettem honomban; első szerelmem volt ez; soha sem hittem volna, hogy elviselhetem, őt másnak karjai közt látni. — De a' valódi világban még is másként van, mint a' képzeleményiben, mellyet az ifjú alkot; — éppen olly veszendő 's hullatag, mint a' gyermek kártya-háza. Honomból tova kelle mennem; — ma két éve hallám a' hirt, hogy Alvina mátká lön. — E' napon igen szerencsétlen voltam.“

„Igen jól emlékezem reá; azon napon egy költeményt írá, melly nekem igen tetszék. — Várj — hogy is volt vége? Ah! igen, tudom:

„Isten hozzátok! 's a' t.“

„Akkor bőszonekodám reád: tied valék, 's még is mindent elhallgatál, míg nem a' költemény papirosaid között esetleg kezembe került.“

„Ne haragudj Charles! — Én sokszor hideg, 's érzéketlennek tartatám, mivel fájdalmamat magamban hordoztam. Szenvedelmek vulkánja lángol keblemben; de én szánandóbbnak tartom minden-nél azzal, mi az embert rossz éri, mások fülét tele rikoltni, mint egy kórházi néne, ki egész házat tele lármázza, ha leve-se megégett, vagy feldült. — A' férfinak tünni kell sorsát! — De miért panasz-kodtam volna neked, a' felől, mit megváltoztatni nem lehet-e? — Alvina reám nézve elveszve maradt; minek hát a' szót szükség nélkül szaporítani?“

„Mondják, hogy azok, kik szívöket kitérni nem tudják, sem szerelemre sem barátságra nem képesek.“

„Charles, Charles! nem vagyok-e barátod?“

„Lehet, hogy te kivétel vagy a' szabályból! Mi már régi, sok évi ismerősek vagyunk, 's egymást soha egy szóval sem bántot-tuk-meg; sőt öröm 's bánatban próbált lelkeik. — Szeretetemről örökre bizonyos vagy!“

„S te enyimről! — kiáltá Benno tüzzel — szeretetemet semmi földi hatalom nem választhatja-el.“

Bensőséggel szoríták-meg most egymás kezét.

„De — folytatá Charles — a' kormányt ismét vízbe süllyesztve — el akarád beszélni, mi bűt okozott e' mai nap neked. Beszélj!“

„Bűt nem; magam sem tudom, mint nevezzem ez érzeményt, mert az valamelly vegyítéke az öröm, bánat, és örülségnek. — Ma néném-től levelet vévék. — Alvina a n y a lett!“

Szemeiből könnyet törült-ki, és Charles fölugrott helyéből.

Némán haladtak tovább; a' nap utósó sugarival a' hullámok felett uszkáló libellákat csókolá, 's a' holdsarló lassan emelkedék a' habokból, mintha szégyelné a' fénylő nappal együtt a' látkörön ra-gyogni. A' viz tükrén távol evező-csapások hallatszának, 's fecs-kék röpdösve csapódtak a' hullámokba. Benno véle —

„Nem soká találkozunk kell velek, Charles!“

„Én már evező - csapásokat hallok!“ viszonzá emez, 's fenn-hangon kezdé énekelni:

Amis! la matinée, c' est belle,
Sur les rivages assembles vous!

's azonnal kisebb távulsgból hallatszék a' halász-dal melodiája.

Sebesebben eveztek. Egy tarka ékitményű sajka jött elébe-k.

„Kár, hogy önök sajkákkal nem jöhetnek!“ — szólt egy szép, igen fiatal leányka.

„Fájdalom! az nem megy, kedves kisasszony — válaszolt Charles — mi is csak azért jövünk, hogy megmutassuk önöknek, mi örömet részesülnénk a' kellemes vízi mulatságban, ha hivatalos foglatasságaink nem gátolnának.“

„Bizonysan jegyzőkönyvet vittek két paraszt felett, kik egymás dolmányát megpáholták?“ — kérdé egy férfi-hang.

Charles nem látszék reá figyelni. A' fiatal hölgy, ki az elébb szólt, kezét a' csónak felé nyujtá, 's monda:

„Köszönöm a' figyelmet, édes Charles, önnek is F. ur, ki főképpen olly ritkán láttatja magát!“

Charles megcsókolá kezét.

„Szép alkalom költeményeket írni, F. ur! — hangzék a' férfi-szó ismét; — holdvilág, vízi utazás, fiatal hölgyek, hegyek. — Röviden, fonséges egy poemának kell lenni.“

„O igen! — válaszolt Benno nyugodtan — az est olly igen szép, hogy még a' békák is kéretlenül hallatják magukat.“

A' hang adós maradt a' felelettel.

„Nem akarjuk önöket tovább tartóztatni — szólt Charles — önök sajkája sebesebben halad, 's csónakunk nem fogná követ-hetni.“

„Igaz!“ — dörmögé az ismeretes hang.

Egymásnak kölcsönösen jó éjszakát mondtak, 's a' sajka tovább haladt.

„Ne volna csak a' nyomorú elméncz, Katinka bátyja — szólt Charles, a' csónakot hazafelé fordítva — majd szállnék vele egy pár komoly szót! de így —

„Szereted-e Katinkát?“ kérdé Benno.

Charles füttyölni kezdé.

„Nem hallod? azt kérdém, hogy Katinkát szereted-e?“

„Őszintén megmondva, nem tudom!“ — válaszolt Charles, 's nyájason veregeté-meg az agár nyakát.

„De még is olly örömet vagy közelében!“

„Igen, ugy! de azt hiszem, ez inkább megszokás. Én őt már évek óta ismerem; egy házban lakunk, 's csaknem minden este társaságában vagyok. Ha ő az, kit keresek, nyugtalan vagyok, 's ha máshol vagyok, unalmat érzek. A' szokás főképp' nálam sokat tesz. Ha este ágyba megyek, ez mindig ugyan azon módon történik; 's a' melly székre ágyam előtt még mint gyermek tevém háló-köntösömet, most is minden éjjel azon fekszik az. Hogy tehát azon kellemes érzés, melly engem körébe ragad, s z e r e l e m - e — megmondani magam sem tudom. — Én különös saját módon vagyok Katinkával; nővére csaknem éppen ugy tetszik; e' kivált

csendesebb amannál. — Élénk egy leányka, pokolkin rám nézve. — Gyakran még más ifjak is vannak esti társaságunkban, 's akkor majd megőrülök, ha ő mással is olly nyájasan bánik, mint velem.

„Te hát még is szereted őt! mert éppen e' körülmény féltékenységet tanúsít.“

„De Victorinával éppen csak úgy vagyok!“

„Ugy nem tudom, mit akarsz, Charles.“

„Én sem tudom.“

Szárazon voltak és elváltak.

2.

Nagy társaság volt összegyűlve. — A' myrtus - koszorú Katinka fejét ékesíté. — Mellette egy fiatal ember állt, ki elragadtatva nézett égő szemeibe.

„De hol marad Charles? — kérde a' hozzá lépett Victorine?“

„Bennót sem láttam!“ — válaszolt nővére.

„Hadd-el a' holdkóros költőt!“ — szólt a' vőlegény.

„Gondolám, ifjúkori barátok vagytok?“ — kérde Katinka.

„Igen, de én az embert soha sem szenvedhetém, bár hugomnak, Alvinának, igen udvarolgatott: azonban midőn máshoz ment, eltűnt vidékünkől, és csak itt hallék felőle ismét valamit. Nem hinnéd Katinka, mi botor nép, a' költők! E' nép képes magát, mondhatnám, egy semmin elmulatni, míg értelmes emberek magukat halálra unják. Egykor három költőt láttam egy borozó szobában, kiknek parányi eszöket a' chateau lafisse egészen elvette, 's kik szerencséjük és szerelmökről olly esztelen holmit fecsegték, hogy rajta elalvám.“

A' hanga újra megzendült, 's a' nászpár a' contratáncz sorai-ba röpült.

Victorine, ki az ablaknál egy karszékre ült, egészen más gondolatokkal foglalatoskodva közönyösen 's részvétlenül nézte a' tarka forgást.

„Illy egyedül, kisasszony?“ — kérde egy hang. — Victorine fölneze, 's Benno csókolá kezét.

„Én a' tánczot nem szeretem! — viszonzá amaz. — De miért jó ön illy későn?“

„Csak egy pillanatra jöttem; — Charles is rosszul lett.“

Victorine elhalaványodék.

„Mentsen-ki hát a' nászpárnál engemet; kötelességem beteg barátom ágyához szölit.“

„Köszöntse őt — szívesen! — szepegé Victorine alig érthetőleg; 's a' mint Benno a' teremtet elhagyá, arcát kendőjébe rejté.
(Folyt. következik.)

ORSZÁG 'S NÉPISMERTETÉS.

Trencsin vármegye.

(Folytatása)

Orvosi fűvek tekintetéből is méltán dicsérendők Trencsin hegyei; azért azon orvost, ki minap elég vigyázatlanul azt állítá, hogy Karpataink nem elégítik-ki a' fűvész vágyait — Trencsin regényes hegyeire valék kénytelen utasítani azon hozzá-adással, hogy e' részbeni terjedtebb ismeret-szerzés végett, fűvészsege mellett legyen ő vadászat kedvelője is, — 's ekként egyesítve a' hasznost a' mulattatóval, járja-meg Trencsin hegyeit akkor azokat gazdag herbariumnak állítandja velem együtt.

Hegyi gyümölcsök közül említendő (mit az alföld nem ismer) az ugy nevezett csucsortietki — vagy is hegyi cseresznye. — A' mérges növényeknek majd minden neme tenyészik itt. Nagyobb kigyókat ritkán találunk; de annál gyakoribbak a' mérgesek 's kivált az europai kurta kigyó — millyent Hradna mellett Patuch — 's Dulenovecz tájain 's Okruhle szirtjei között találtam; de a' legnagyobb viperát egy vadászat alkalmával a' bogyinaí szirtláncolatok tetején látam sziszegve de nem félénken becsuszni — éppen azon kő alá, mellynek közelében kapott csipés miatt már több marha, de kivált juhnak felpuffedéssel lett eldöglését, panaszlák a' falubeliek.

Érczei, igaz, sem nemzeti muzeumunkat nem ékesítik, sem a' nemzet előtt nem ismereteseek; de azért még is mostohának vádolná a' jótékony természetet az, ki Trencsin hegyeit egészen ércz nélkülűeknek állítaná; sőt én, ki bejártam hegyeinek nagyobb részét, mondhatom, hogy sok helyett kivált vas, de egyéb ércz is találhatik, noha nem oly bőségben, hogy a' munkáltatás költségét kifizetné. Azonban Visnyove falun felül a' Thuróczba nyuló ^{nagy} Vicsó — helyesebben Münzhof, nagy hegy oldalában régenten mivel tetett aranybányák több ízben 's ujjolag is megnyitattak próbátételül. Így Trencsin — 's Nyitra határvonalán, a' zliechói huta — és Scsavol falu között a' két év előtt felnyitott ezüst bányák a' nyitrai részen sikerrel mivel tetnek. Ez okból táplál a' remény, hogy nemcsak e' megyebeli érczereket, de a' birtokosok vágyát

is megérleli az idő, — 's miután a' miveltség hiúz-szeme a' föld 's kő-rétegeken is keresztül látna — levezeti Trencsin lakóit a' sziklák gyomrában lelni-fel a' gyomorba teendő.

(Folyt. következik.)

HAZAI HIRLELŐ.

G y á s z h i r. — Február 4-dikén mult-ki idegláz következtéből élete 53-dik évében m. Kisfaludi báro Liptay Fridrik ur, cs. k. aranykulcsos. Hült tetemei Lovrinban tétettek örök nyugalomra. Gyászolják halálát: a' boldogultnak hitese m. Csekonics Karolina asszonyság, és gyermekei: Augusztá (m. b. Oreczy István ur hitese), Leonia, Antal és Béla.

KÜLÖNFÉLE.

E l i z a.

Eliza fiatal 's gazdag özvegy vala Sz**ben, egy sváb megyében. Nagyon nehéz volt őt érteni; mert soha sem volt az, minek látszék, és szünet nélkül változott.

Mig a' városkában egy bizonyos tanácsnok élt, ki a' divatlecture-nek nagy barátja volt, reggeltől estig nem tett egyebet, mint regényeket olvasott. — Miután ez meghalt, 's egy gyógyász jött a' városba, ki lakomákra 's bálókra sokat tartott, felhagyott a' könyvekkel; piperére 's tánczra adá magát. — Végre, midőn az uralkodó egy nagyon jámbor, ajtatos előjárt küldte a' városhoz, nem viselt más ruhát, csak hamu-szürkét, 's csupán jámborokat hívott-meg társalgásra.

Elizának hirtelen változása felett a' város tudósai között háromféle vélemény uralkodék. — Az iskolák igazgatója, ki szép lelkű 's egy tudós journalnak dolgozó társa volt, legkönnyebben készült-el határozatával, állitván, hogy Elizának nincs caractere, 's a' költő nem használhatná sem regében, sem színjátékban.

Mások, a' jámbor életet viselők, nem sokat hajtának sem színjátékra sem regére. — „Eliza — mondák ők — világ gyermeke volt, 's eleinte tiltott iratok olvasása által, csak titokban vétkezék; de azután mélyebben sülyedt a' romlottságba, magát ugrálás 's táncz által nézés tárgyává tevén-ki, 's most az irlalomtól megragadtatva, őszinte bűnbánatot tön.

A' gyógyász testét nézé 's nem lelkét Elizának, sem kritikailag sem hittudományilag. — „Eliza — mondá ő — eleinte a' sok ülés által olvasásnál, azután sok éjelezés által bálókban rontá-el egésségét, 's vérét megsűríté. Egy pár érvágás, 's tavaszkor néhány palaczk parádi viz jót teend.“

Ezen urak, mint látni, mindnyájan egy rendszerhez esküvének; az az, mindenkinek festett pápaszeme volt, melly által mindent egyformán, de semmit tisztán nem látott. Még is, minthogy a' többi lakosok tulajdon gyöngeszeműségök felől meg voltak győződve, 's ez urak pápaszemeikbe nagy bizalmat helyezének, egy-egy véleményt mindenik elfogadott, a' mint ezzel vagy amazal nagyobb viszonyban volt, vagy ön belátása engedé.

A' könyvkötő, ki azon sok ajtatos quartantért 's tisztes foliantokért, melyeket Eliza számára kötött, sok pénzt szerze, a' jámborabbak nyereséges véleményével tartott, 's őszinte szerencse-kíváncsot monda a' megtéréshez.

A' szabó, ki egykor sokat, most semmit többé nem kapott, a' gyógyásznak keményebb véleményéhez szegődék, 's egy kevés hajlamból a' melancholiához tökéletes örültséget csinált.

A' cipők művésze, ki még kapá felét az előtti nyereségének, az iskolák igazgatójának mérsékelt véleményét pártolá, 's csak azt sajnálá, hogy egy olly jó asszony, mint Eliza, olly változékony, és soha nem tudja igazán mit akar.

Egész városban csak egy volt egészen közönséges ember, a' vászonárus, ki természetes jó szemeit pápa-szemmel nem rontá-el, 's azonkívül is Elizával semmiben nem osztaozhatott; mert ő nem viselt belföldi vásznat, csak hollandit; — ez okosabb volt mindnyájánál, 's a' valót szerencsésen eltalálá.

Egy vasárnapon a' többi polgárral a' vendéglőben összejövén, a' könyvkötő ajtatos sohajjal elkezdé: „nagyot tett az irgalom Elizával! Szembebe azt állítá a' vászon-árus, hogy az irgalom mit sem tett rajta, éppen semmit. Szintén ugy mondott ellen a' szabónak, ki Elizát örültnek tartá, 's a' cipők művésznének, ki régi gyászdalát éneklé: „soha sem tudja, mit akar.“

„Az asszony — monda — nagyon is jól tudja, mit akar, 's ha hályog nem volna szemeteiken jó emberek, ti is tudnátok. Mondjátok csak: mikor még a' boldogult tanácsnok élt, a' városban ki tisztelteték leginkább? A' tanácsnok! — És mikor meghalt, 's a' gyógyász jött; ki előtt vettük-le legmélyebben kalapjainkat? — A' gyógyász előtt! — És mikor az uralkodó az uj előjárót ide rendelé, ki volt több a' gyógyásznál? — Az előjáró. — Csak gondolkozzatok vissza a' körülményekre, 's az igazság kitűnik.“

A' polgárok nevettek, 's gondolák, hár milly keveset mutat is a' kis vászon-árus, még is van fejében valami. Ezen ő nagyon örült; mert szívesen vette, hogy neki igazat adtak. — Igen — Igen — tevé még hozzá egy ökölcsapással — csak haljon-meg az előjáró, fejembe fogadok, ismét a' gyógyászhoz áll!

Ez éppen ugyan nem történt; de más valami: mert az uralkodó, ki maga is jámbor volt, udvarába hívá az előjárót, 's nem sokára egy zászlóalyt rendelt a' városba, melynek őrnagya igen derék ember volt. Nem mult egy hónap, az őrnagy Elizánál, 's Eliza az őrnagnál evett. Most nagyon bámulá az egész város az őrnagy nejét; finom alakja, 's diszes magatartása miatt; midőn, mint amazon, lovon ült. — Eliza szép alakjának tudatában tüstént lovat vett, 's megjelent, zöldben aranynyal, az őrnagné oldala mellett, mint amazon.

„Ez asszónynak nincs caractere!“ — diadalmaskodék az iskolák ura, midőn laka mellett ellovaglott. — „Ez asszonyt elhagyá az irgalom!“ — sohajtá egy jámbor, ki beteg látogatástól jöve. — „Ez asszony életrendet tartott, 's mozgást csinál!“ — monda az orvos, ki reggeli pipájával a' kapuban állott.

Igy találtak ez urak mind hárman tulajdon rendszereikben egy rejteket, mely által magukat a' bajból kihuzák, és az, minek őket gondolataikról le kellett volna beszélni, azokban megerősíté. — De a' vászon-árus ismét jobban eltalálá; mert midőn Eliza vele a' kapu előtt a' fejeirő helyen találkozék, megrázá fejét, 's monda magában: „lám, lám! mit nem tesz a' hiúság!“

Mod. Vitus.

Gazember-ezred. A' belföldi indiai hercegek hadseregeiben vannak ezredek, melyeket gazember-ezrednek hívnak; mert e' szó „Schodda“ nem egyebet jelent, mint gazembert. E' csapatok olyan emberekből állnak, kik bizonyos fokig a' büntetésekre szabadalmazvák, még pedig oly fokig, melyen jóval alul más vétkező már keményen büntetettnek. E' szabadalmakért legnyaktörőbb szolgáltatokat kell végezniük: sánczot ásnak, előcsapatot képeznek, és ostromnál a' falnyílásra először rohannak. Ha a' szó teljes értelmében szolgáltatban nincsenek, szabadon csaponghatnak, merre nekik tetszik, és számadásra ritkán, vagy csak terhes vétékért vonatnak. Minthogy pedig szolgáltatjukért semmi zsoldot nem huznak, a' néptől élnek, és élelmök szerzésére minden gaz csint elkövetnek. Nem ritka esetek náluk az oly tettek is, melyekért más rendszeres tartományokban bakó kezére jutnának.

EMLEKMONDÁS.

Érdem.

— Kérjünk az egek urától annyi segédet,
 Annyi erőt, hogy nyujthassuk hosszabbra hanyatló
 Napjait éltünknek szép érdemek által. Ezekből
 Állnak az esztendők, nem számból. A' ki henyélve
 Töltött a' vétkes pulyaságnak kényes ölében
 Nyolczvan 's több nyarat el, sem jó atya, sem pedig édes
 Honjának híven szolgáló gyermeke, 's polgár
 Társainak nem lévén díszes jóra vezérlő
 Példájok, 's meghalt: kis időt élt; bátor ezüstös
 Fővel sirjának szállott fenekére le.

VIRÁG.

Nemzeti bélyeg. — Ki a' honi szokást, nemzeti sajáttságot, mely minden Magyarat annyira bélyegez, nem ismervén, a' nyíltszívűséget szemrehányásnak, hazaszeretést öntetszésnek, önérzést gögnek tartja, honjában is mindenütt idegen marad.

KISFALUDY KÁROLY után K. H. K. J.

Gondolatok. A' szokás vas kapocs, mely a' jót kötelességéhez szorítja, a' gonoszt meredek elől tartoztatja-fel.

Asszonyok, kiknél szépség 's élénk szellem keesei hiányzanak, többnyire legféltékenyebbek; mert érzik, hogy nincs ama horgony birtokukban, mely-lével az annyira változékony férfi-szívet letartoztathassák.

KOVÁCS MARIA.

Szórejtvény.

Mértékkel használj fő hármam' — hagyd-el utósó

Négym végűjét, 's emlékszel mult vigalomra.

Mondd valamennyi jegyem' — 's így asszonyi név lesz egészem.

PÉNZES JÁNOS Aradrul.

Előbbirejtvény: MAJORÁNNA.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul, a' Duna partján 114. sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.